

# ENTREVISTA

a Francesc Notó

## LA INTERVENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA A LA SECUNDÀRIA

Joan Agelet Profitós

*Les voleurs  
d'enfants  
E  
1929*



**Joan Agelet.-** En una entrevista de la revista T E (Treballadors/es de l'Ensenyament, de CCOO) la ministre Pilar del Castillo diu que l'important és que oferim arguments i no un encadenament d'adjectivacions sobre les reformes que promou el seu ministeri. Podries aportar algun d'aquests arguments que ens demana en relació, sobretot, a les reformes a l'ESO? .

**Francesc Notó.-** D'entrada li demanaria que practiquéss amb l'exemple, cosa que no fa. Però com que sí que estic d'acord en que cal argumentar, intentaré fer-ho:

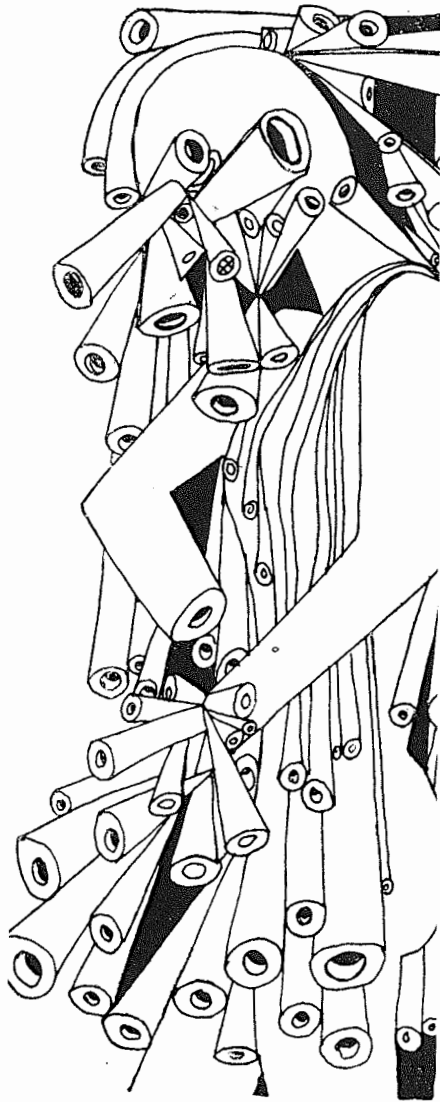
- En els preàmbuls d'aquesta llei, es fa una comparació amb els països europeus, però fent-ne una lectura bastant partidista ja que, en cap moment, fa una comparació de les inversions econòmiques que fa, cada un d'aquests països, en educació. Si ho fem nosaltres, veurem que l'estat espanyol està en el grup de la cua de països en relació a les seves inversions en educació. I des de que el PP està governant a l'estat espanyol, la inversió ha disminuït.

Hi ha un estudi de la OCDE en el que sí que es correlaciona la inversió que fan els països en educació i els resultats que obtenen.

- És una llei política que intenta aprofitar un cert descontent del professorat, especialment a secundària, per proposar unes mesures que difícilment ajudaran a millorar la qualitat de tothom - alumnat i professorat- ja que no s'ha fet un diagnòstic seriós del que està passant i el per què passa.

Quin professorat atindrà a l'alumnat amb més dificultats?, el més preparat?, el que té més experiència?, Sembla que es deixarà al professorat novell ja que els catedràtics tenen prioritat per donar els cursos no obligatoris.

Si féssim un símil amb el món mèdic, seria curiós que es deixés els pacients més complicats, els casos més difícils, als metges novells, mentre que el personal experimentat i amb més recursos es reservés pels casos més senzills, els que no donen problemes.



- Tampoc es tracta de possessionar-se d'una manera incondicional en defensa d'una llei, la LOGSE, que quan és va fer no es va tenir en compte la realitat social que vivim ara. Cal per tant, fer les modificacions i concrecions per donar resposta a la realitat dels centres educatius, cosa que la llei del PP no fa. Sembla que només es vulgui donar una educació de qualitat a un sector social determinat, deixant de banda els sectors més desfavorits, entre ells la immigració.

- No es veritat que el fracàs escolar hagi augmentat amb l'aplicació de la LOGSE, No és veritat que hagin baixat els nivells. Un estudi fet per la Politècnica i l'Autònoma asseveren que no hi ha diferències significatives entre l'alumnat que ha cursat el batxillerat LOGSE i el que ha fet l'antic batxillerat.

- En la llei, es considera l'educació com un article de primera necessitat i no pas com un dret dels ciutadans que pugui ser un instrument de compensació de les desigualtats i de cohesió social.

Sembla que es vulgui apartar del sistema a aquelles persones que tenen dificultats d'aprenentatge, que d'acord amb els estudis de la OCDE, es donen en proporcions molt altes amb alumnat d'ambients socio-econòmics desfavorits.

- Es parla de la cultura de l'esforç, però només de l'alumnat. Se'ns presenta un model de transmissió de coneixements, en que es responsabilitza exclusivament a l'alumnat del èxit o fracàs del procés d'ensenyament-aprenentatge, obviant la responsabilitat que hi tenen els altres agents (professorat, Administració educativa, famílies i societat en general).

- Els canvis curriculars que estan proposant són uniformadors i no permeten la flexibilitat ni l'adaptació del centre a les característiques reals de l'alumnat i del seu entorn.

- Aquesta llei trenca amb una cultura participativa en la gestió del centre. El model de direcció és jeràrquic i no es considera els aspectes de coordinació pedagògica del professorat. Aspecte que en la secundària s'havia millorat molt.

- Es dona un tractament retrògrad i parcial de la religió. Crec que els aspectes confessionals s'haurien de fer fora dels centres docents i en l'àmbit privat. De cap manera han de ser un tractament diferenciat de l'educació en valors.

- Però també hem de mirar una mica més a prop: mirem què fa el Departament d'Ensenyament, quan és capaç de posar en marxa una conferència nacional d'educació per analitzar el funcionament del sistema educatiu no universitari i, simultàniament proposar els canvis en el sistema, per exemple reduint la diversificació curricular, rebaixant el nombre de crèdits variables, proposant canvis curriculars, etc.

- De totes maneres, les lleis no canvien les persones ni les pràctiques: el professorat que entenem que una part important de la nostra feina es ajudar a créixer a tothom, a facilitar que cada persona -d'acord amb les seves capacitats i interessos- aconsegueixi el màxim per formar-se i per assolir més autonomia, busquem com fer-ho amb els recursos dels que disposem. Hem de continuar buscant la millor manera de fer-ho, tot i que la llei del PP ens ho posarà més difícil.

**Joan Agelet.-** Segurament que sí i, a més, hi ha dos aspectes concrets d'aquesta llei que són cabdals: els itineraris i l'atenció a la diversitat entesos des de la perspectiva dels canvis que promou la ministre. Què n'opines?

**Francesc Notó.-** Alguna cosa ja he dit en la pregunta anterior, però de forma més concreta penso que més que atendre a la diversitat l'aparta del sistema, i la desatén.

Cal ser opositor dels itineraris segregadors, els que no atenen la diferència sinó que aparten aquell alumnat que molesta al professorat, que endarrereix el ritme dels companys. Però penso que tampoc cal ser radicals i oposar-se a qualsevol tipus d'itinerari. La mateixa paraula s'està fent servir de formes molt diferents:

Hi ha centres que anomenen itineraris a l'atenció curricular diferenciada; al conjunt de mesures dins de la franja optativa per ajudar a preparar els estudis posteriors. Però no sembla que sigui aquesta a la que és refereix la llei del PP, ja que separa als alumnes.

En definitiva, cal oposar-se a aquelles mesures que no estan pensades per ajudar a l'alumnat a aconseguir el màxim de cada un d'ells, en tots els aspectes i no solament en els acadèmics i sense descuidar els aspectes personals i socials.

L'etapa de l'ensenyament obligatori ens permet que un conjunt de nois i noies amb interessos, capacitat i expectatives diferents puguin compartir projectes i facilitar la seva formació social.

**Joan Agelet.-** I aquí hi hauríem d'afegir la pèrdua dels crèdits variables que eren un recurs molt bo.

**Francesc Notó.-** La diversificació curricular que oferia el model català em sembla que ens donava, als centres, moltes més eines per poder adequar els recursos a les realitats i als interessos del nostre alumnat. Així, les experiències de diferents centres (com l'IES Banús de Cerdanyola o el Celestí Bellera de Granollers, on es va fer una gran inversió per poder aconseguir que els crèdits variables els permetés atendre millor a tot l'alumnat) no s'han tingut en compte i s'ha dit que els variables eren una complicació molt gran. Que no servien per a res.

Si es treballa de manera que cada alumne té tres crèdits variables per trimestre, on en cada una de les franges pot fer - orientat per l'equip docent- una opció de les quatre que s'ofereixen (reforç o recuperació, general o introductori, d'ampliació o d'aprofundiment, de contingut manipulatiu), permet adequar-se millor a les necessitats de l'alumnat.

El fet de tenir una distribució de variables, permetia als centres que ho volien, fer una distribució com la actual, (crèdits variables obligats). Però al revés no funciona, ja que entre altres coses la supressió de variables a l'ESO comporta una reducció de plantilla.

En resum, penso que les mesures d'atenció a la diversitat han de poder decidir-se des dels centres amb els recursos necessaris d'acord amb la realitat del context i amb la suficient autonomia per poder aconseguir el màxim de cada un dels nois i noies que es passaran uns anys compartint uns moments en el centre.

**Joan Agelet.-** Però són uns "moments" gens fàcils degut a l'efervescència de la seva adolescència i a les dificultats que aquesta comporta envers el seu aprenentatge. Tinc la sensació que, en els nostres instituts, tenim més en compte als nostres adolescents només com a aprenents (individus que han d'aprendre) que com a persones. Fins ara hem basat la nostra intervenció tenint en compte l'aprenentatge com a única entrada. És aquesta la única entrada que ens hem de plantejar?.

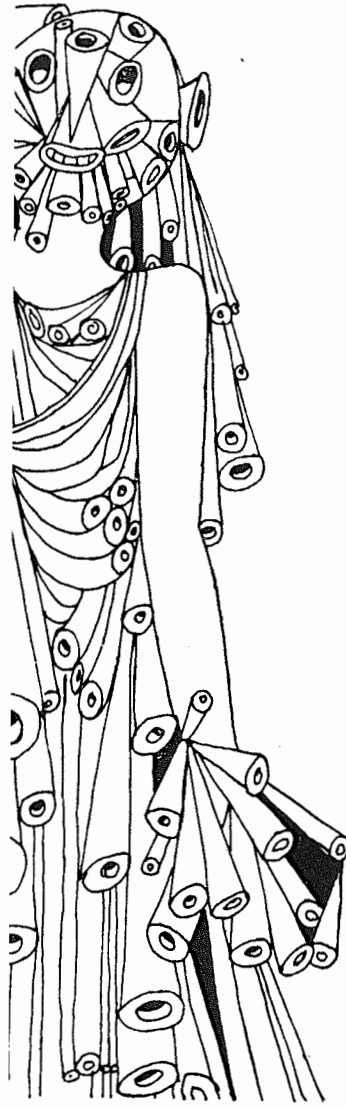
**Francesc Notó.-** És una entrada. El problema és quan es converteix en una única finalitat. L'aprenentatge és una bona excusa que ens permet ajudar a créixer com a persones, a treballar l'autoconeixement. Però és molt important que tinguem present que és l'excusa.

El centre educatiu és un bon espai per compartir experiències i relacions i aquestes ens aporten un aprenentatge, tant per a l'alumnat com per al professorat. Continuament estem aprenent coses.

**Joan Agelet.-** Encara més: tinc la sensació que ens hauríem de replantejar la intervenció educativo-escolar tenint més en compte la seva adolescència. Àdhuc nosaltres, els psicopedagogs, en moltes de les nostres intervencions amb ells, donem més prioritat a la reflexió que no a l'acció quan sabem que ells prioritzen l'acció per sobre de la reflexió. No ens estarem equivocant?

**Francesc Notó.-** Hem de defensar l'actuació responsable. Hi ha moltes coses que estan encaminant els adolescents a tenir unes determinades actuacions. Crec que els adults hem d'ajudar els adolescents a que actuïn com ells realment volen i creuen, no com la moda, l'ambient o els mitjans de comunicació els hi demanen. I per aconseguir això la reflexió és un bon camí.

Cal la reflexió per actuar responsablement. Penso que ens cal treballar la competència social i la competència emocional.



Que pensem les coses, que reconeguem els nostres sentiments i emocions i els dels demés i els tinguem en compte.

**Joan Agelet.-** Parlem del nostre rol de psicopedagogs. La nostra tasca en els IES, tant la que fem com a psicopedagogs de centre com la d'assessors, no és gens fàcil. Què creus que se'ns escapa, ara per ara?

**Francesc Notó.-** Cada institut que conec fa un encàrrec diferent al professorat de psicopedagogia. El nostre paper en els IES és molt diferent d'un lloc a l'altre per poder parlar d'un rol. La normativa actual és prou ambigua i permet als equips directius fer uns encàrrecs molt diferents.

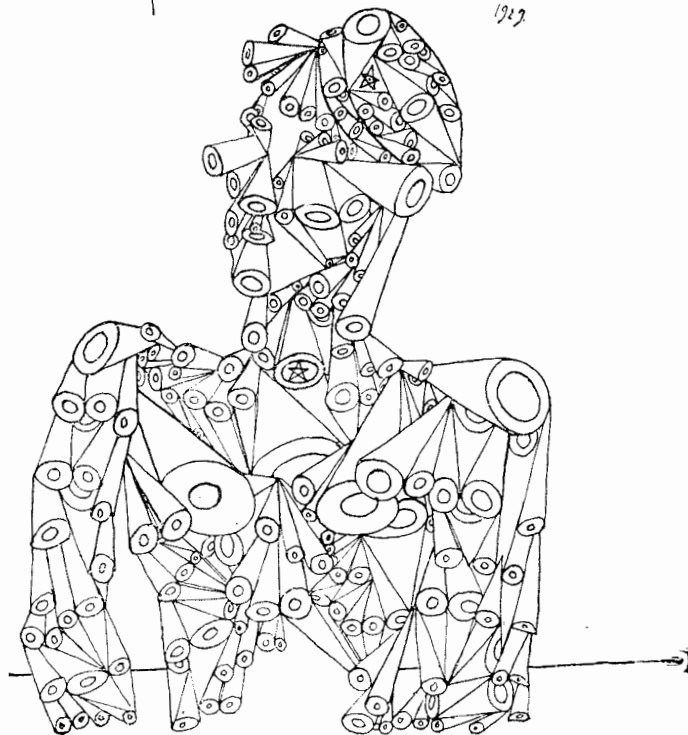
Hi ha centres en que el professor de psicopedagogia és un professor de reforç de les àrees instrumentals, facilitant únicament, uns desdoblaments de l'alumnat.

El que crec que s'escapa en molts centres és el departament d'orientació, que normativament a Catalunya, no és pot crear, i que facilitaria la nostra intervenció.

En molts IES, a més del professorat de psicopedagogia, hi ha els mestres de pedagogia terapèutica i altres companys nomenats per l'atenció a la diversitat. Aquest col·lectiu, juntament amb el personal de l'EAP i d'altres serveis externs relacionats amb el centre (serveis socials, ONG, etc.), cal que es coordini i que elabori estratègies d'intervenció que facilitin la rendibilitat del recursos dels que disposem, alhora que la resta del professorat pugui treballar millor l'atenció a la diversitat amb les informacions i ajudes que li puguin facilitar.

La saviesa des  
équipages

Jean  
★  
1929



També penso que cal implicar més a tots els agents educatius i a tota la comunitat en la formació i aprenentatge dels joves. Potser sí que els IES poden ser el pal de paller on es coordinin tots aquests esforços, però cal que cadascú, personal o institucionalment, aporti la seva part per poder construir un bon paller útil a l'individu en concret i a la resta de la societat.

Cal implicar a les famílies, serveis socials, serveis de salut, justícia, comerç, mitjans de comunicació, etc., en la formació dels ciutadans.

**Joan Agelet.-** La feina dels teus darrers anys entorn a la formació del professorat de secundària, a l'ICE de la UAB, et deu haver donat una bona visió de quin hauria de ser el perfil del psicopedagog de centre. Quines habilitats i estratègies creus que haurien de tenir els nostres companys de centre? Quina formació els manca?

**Francesc Notó.-** En aquest últims anys he vist perfils de psicopedagogs força diferents: els que venen després d'un camí més o menys llarg de docència i els que no han tingut cap experiència com a docents. Els primers juguen amb una avantatge bastant gran, ja que a més a més de coneixements teòrics tenen una experiència pràctica.

Però, el que he notat com a tret diferenciador més gran, és el de l'actitud: la dels que van a fer el que poden, i la dels que busquen què poden fer per intervenir amb els problemes que tenen els centres.

Els segons posen en marxa projectes i experiències que ajuden a millorar la dinàmica dels centres.

Un psicopedagog crec que hauria de ser una persona capaç de crear un bon clima de treball, tenir unes bones competències socials, saber vendre il·lusió i entusiasme per fer coses, ser possibilista, ajudar a buscar el que podem fer. Reivindicar les coses que necessitem, alhora que busquem què fem amb el que tenim.

També crec que hem d'ajudar a veure les coses d'una manera més positiva. No enganyar-se en cap sentit: ni veure-ho tot de color de rosa, ni veure-ho tot de color negre. Crec que hem d'ajudar a veure les coses del seu color i buscar què hi podem fer perquè ens vaguin les coses millor, tan al professorat com a l'alumnat.

**Joan Agelet.-** Finalment, quines creus que són les satisfaccions que necessitem com a psicopedagogs o, dit d'una altra manera, què ens pot il·lusionar?

**Francesc Notó.-** Crec que allò que ens dona satisfaccions és el saber que, el que hem fet, ha ajudat a persones concretes, alumnes, companys o famílies a que les coses els hi vagin millor.

Ens pot il·lusionar saber que podem col·laborar en fer projectes perquè els centres ens atenguem millor els uns als altres, perquè ens tinguem més cura els uns dels altres. Ens satisfà promocionar actituds més col·laboradores dins de la comunitat i facilitar les coordinacions perquè la feina ens sigui el més rentable possible i ens en puguem sentir satisfets.

Hi ha molts nois i noies que estan buscant ajuda, alguns no saben ni com demanar-ho, i els centres podem oferir alguna ajuda directa, facilitar el contacte amb altres que els poden ajudar i sobretot, facilitar que es donin compte de que, qui pot fer més per ells, són ells mateixos. Que són capaços d'actuar perquè les coses els hi vagin millor.

I això ho hem de fer entre totes i tots: alguns des de dins dels centres, altres des de fora, buscant una coordinació eficaç.



**Lebon**

[www.lebon-libros.com](http://www.lebon-libros.com)

C/E: [libreria@lebon-libros.com](mailto:libreria@lebon-libros.com)

Roger de Lluria, 93

08009 Barcelona

Tel. i Fax. (93) 487 70 09

LLIBRERIA ESPECIALIZADA EN LA QUE PODRÁ  
ENCONTRAR LOS LIBROS DE CONSULTA,  
FICHAS DE TRABAJO Y MATERIAL DIDÁCTICO PARA:

**Logopedia**

**Dislexia**

**Educación Especial**

**Dificultades de aprendizaje**

**Test / Psicometricidad**

**Refuerzo**

( Solicítenos catálogos )